No. 1557 Vrijdag 31 October 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Wegens den feestdag van Allerheiligen verschijnt ons Blad reeds heden in plaats van morgen.

Verhooging van Traktementen.

Maandag ll. werd het ontwerp, waarover in de vorige zitting de stemmen staakten, met meerderheid van stemmen goedgekeurd.

Het tweede Ontwerp verhooging van traktementen, nu de Onderwijzers betreffend, had een guller onthaal bij den Raad. Al dadelijk begon het lid **F. W. P. Winkel** zijn volle sympathie te betuigen met het Ontwerp in het algemeen, maar wilde toch nog een kleine aanvulling er bij voegen. Spreker vond het een onbillijkheid, dat er kweekelingen zijn met 400, 500 en 600 Gld. toelage. Hij stelde voor aan allen gelijkelijk 600 Gld. te geven, dat zou voor de Begrooting slechts een vermeerderde uitgave eischen van 900 Gld.

Ook de Onderwijzeressen in nuttige handwerken, hier en op de eilanden, ontvangen een traktement laag genoeg om aan allen het maximum te geven. Ook dit vraagt slechts een geringe verhooging der koloniale uitgaven.

Aan alle Onderwijzers uit Holland zou Spreker gaarne het maximumtraktement gegeven zien.

Mr. de Gaay Fortman zal ook met genoegen voor het Ontwerp stemmen. Een redelijk bezwaar acht hij het zeker, dat Onderwijzers uit Nederland komen met verschillende minima. Dat moet veranderd worden. De Regeering in Nederland moest niet dan bij hooge uitzondering gebruik maken van hare bevoegdheid om de minima te verhoogen. Nu profiteeren daar alleen de brutaalsten van, maar dat zijn niet altijd de bekwaamsten.

Spreker acht de toelage voor het Hoofd eener school te gering, en zou daarin gaarne verbetering zien aangebracht. Zijn hoogere positie en administratieve rompslomp geven hem recht op een betere betaling. Gaarne zou Spreker dezen wensch zien overgebracht aan het Bestuur. De tegenwoordig genoten toelage voor de Hoofden acht hij bepaald onvoldoende.

Hij is echter tegen de voorgestelde verhooging van het traktement van den Schoolopziener. Dat is geen volle post. Blijkbaar heeft de Gouverneur dat ook ingezien, want ZHEG. weerlegt het niet, maar brengt een nieuw argument in het debat: de vele reisjes met zeilschepen. Maar daar wordt de man toch extra voor betaald! We weten allen, dat van dergelijke declaraties altijd wel iets blijft hangen.

Hij zal dus voorstellen de ontworpen verhooging voor den Schoolopziener van de Begrooting af te voeren.

De Heer **H. J. Th. Boomgaart**, Gemachtigde van den Gouverneur verklaart, dat dezelfde gronden die voor de traktementsverhooging der andere ambtenaren gelden, ook op den Schoolopziener toepasselijk zijn. Daarbij zijn de werkzaamheden in de laatste jaren zeer toegenomen. De Schoolopziener moet den geregelden gang van het Onderwijs, Openbaar zoowel als Bijzonder, nagaan. Nu breidt zich het Onderwijs in onze Kolonie steeds uit, door de oprichting der normaallessen, en van cursussen voor herhalingsonderwijs, of door vermeerdering van scholen en uitbreiding van het leerplan.

De werkzaamheden van den Schoolopziener nemen derhalve ook in gelijke mate toe. Tot hem worden zeer vele verzoeken om inlichtingen gericht. Van 1 Januari—15 October d.j. waren bij hem ingekomen 189 stukken en gingen van hem uit 170; te samen 359. Als secretaris der Schoolcommissie heeft hij het ook zeer volhandig. Er kwamen in 95 stukken en gingen uit 82. Het houden der notulen over de vele vergaderingen is hem ook opgedragen. De post van schoolopziener eischt dus wel degelijk een vollen man. De Schoolcommissie, de bevoegde autoriteit in deze, is van oordeel, dat een betere bezoldiging van den schoolopziener meer in overeenstemming zal wezen met zijn ambt. Hij staat aan het hoofd der Onderwijzers, waarvan echter de laagste in rang hem thans in salarieëering kan overtreffen. Dit is een wanverhouding, welke dient te worden weggenomen.

De Gevolmachtigde antwoordt nog aan den Heer FORTMAN, dat de dienstreizen van den Schoolopziener door het Gouvernement vergoed worden volgens de werkelijk gedane uitgaven. Voor zijn verblijf-onkosten op de eilanden ontvangt hij 8 Gd. per dag, waarvan hij zeer weinig kan overhouden.

Het Bestuur is bereid de voorstellen van het Lid WINKEL over te nemen, voor wat de kweekelingen en vakonderwijzeressen betreft, de wenschen omtrent de gelijkstelling der minima voor Nederlandsche Onderwijzers, kenbaar gemaakt door de Leden WINKEL en FORTMAN, zal de Gemachtigde aan den Gouverneur overbrengen.

Het Lid SUTHERLAND keurt het af, dat lid WINKEL hier met geheel nieuwe voorstellen komt, waar de Raad niets van af weet. Hij zou liever zien, dat zoo iets eerst in de Afdeelingen werd behandeld.

Het Lid **Winkel** meent, dat de zaak van te geringe beteekenis is om er op terug te komen, hij heeft alles heel eenvoudig uitgelegd, zoodat alle leden ten volle kunnen oordeelen en de zaak volledig kennen.

Lid **Sutherland** blijft bij zijne meening en de Voorzitter beslist, dat het voorstel WINKEL eerst in de afdeeling zal worden behandeld.

Alsnu komt het amendement FORTMAN in behandeling, strekkende om de verhooging voor den Schoolopziener van de Begrooting af te voeren.

Niet één lid ging met hem mee. 't werd algemeen afgestemd. Daarna werd het Ontwerp zonder verdere discussie of hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Briefwisseling.

Een zekere Heer N. N. heeft geantwoord op onzen oproep tot allen, die iets wisten, of meenden te weten in zake den moord op Choloma.

Nu is ons echter de bedoeling van N. N. niet duidelijk.

Als ingezonden stuk kan zijn brief niet bedoeld zijn, daartoe leent zich de inhoud minder. Mogen wij daarom den geachten briefschrijver N. N. beleefdelijk vragen, of het zijn bedoeling is, dat *wij* den inhoud van zijn schrijven mededeelen aan den Rechter Commissaris, of wel, *dat hij zelf* reeds met ZEGA. in relatie is getreden en ons alleen daarvan in kennis stelde.

In het eerste geval zouden wij gaarne vernemen, waarop zijn persoonlijk gevoelen steunt.

Ook vernamen wij gaarne den naam van den Schrijver.

ZEd. kan gerust zijn; die is bij ons volkomen veilig, en zal door ons nimmer worden genoemd. Wij vragen alleen den naam om gewaarborgd te zijn, dat wij den brief in ernst moeten behandelen.

Deze brief bracht ons op het idee onze bemiddeling aan te bieden aan allen, die iets weten, maar het zelf om een of andere reden liever niet aan het Gerecht willen bekend maken. Een ieder, die ook maar iets meent te weten, kan ons veilig schrijven, mits onderteekend, en wij zullen den inhoud overtypen en aan den Rechter Commissaris mededeelen. Men behoeft dan ook niet bevreesd te wezen, dat de hand aan den Rechter Commissaris verraden zal, wie de schrijver is, want wij behouden het origineel en sturen alleen het getypte over. Alleen de zaak, de getuigenis wordt medegedeeld, de naam van den schrijver blijft voor altijd geheim.

We hopen op deze wijze mede te werken tot opheldering van deze duistere moordzaak.

De redacteur,

P. fr. R. J. C. WAHLEN.

Onze Begrooting

BIJ DEN

MINISTER.

De uitgaven ten laste van het dienstjaar 1914 worden blijkens het wetsontwerp tot definitieve vaststelling der koloniale huishoudelijke begrooting voor dat jaar geraamd op........................ f 1 075 774

De raming der ontvangsten bedraagt................ 711 234

zoodat gerekend wordt op eene bijdagen uit 's Rijks schatkist van....... f 364 530 tot dekking van het nadeelig verschil.

Voor 1913 waren de uitgaven en ontvangsten geraamd op respectievelijk f 1252 401 en f 677 752; voor 1914 is de raming der uitgaven dus f 176 627 lager, die der ontvangsten daarentegen f 33 482 hooger dan die voor het loopend jaar. Het subsidie-cijfer is daardoor f 210 109 lager kunnen worden geraamd.

De lagere raming der uitgaven is in hoofdzaak hieraan toe te schrijven, dat, terwijl voor de verdere uitvoering der ondernomen havenwerken voor 1913 f 120 000 is uitgetrokken, de desbetreffende post in de begrooting voor 1914, althans voorloopig, pro memorie is geraamd, en verder aan de omstandigheid, dat tegen eene som van f 110 000 voor 1913 tot den aankoop van terrein voor vestigingsplaatsen ten behoeve van den kleinen landbouw toegestaan, voor het a. s. jaar een bedrag van f 23 000 op de begrooting is gebracht ter bestrijding van de kosten van verplaatsing van kleine landbouwers naar de evenbedoelde terreinen. Het laatstgemeld bedrag is het saldo van de voor dat doel geraamd som van f 37 000, waarvan f 14 000 blijkens de uiteenzetting, vervat sub I der Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp tot verhooging van de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1913 (Gedrukte Stukken Tweede Kamer, Zitting 1912—1913—**294**, no. 4), begrepen is in het voormelde cijfer van f 110 000.

Behalve met het genoemd bedrag van f 23 000 is de voorloopig vastgestelde begrooting verhoogd met de som van f 14 500 in verband met de bij Koninklijk besluit van 23 Juli jl. no. 45, tot stand gekomen herziening van de subsidieregeling voor het bijzonder onderwijs, waartoe gelden werden beschikbaar gesteld bij de wet van 20 Juni ll. (*Staatsblad* no. 288.)

Verder zijn nog de volgende wijzigingen aangebracht.

In art. 19 is een pro memoriekrediet opgenomen voor de aanschaffing van een motorboot ten dienste van den Gouverneur. De bestaande motorboot is in den toestand, waarin zij verkeert, vrij wel onbruikbaar en eischt voortdurend herstelling; de motor is onbetrouwbaar en levert zelfs gevaar voor brand op. De aanschaffing van een nieuwe boot met nieuwen motor is daarom dringend noodzakelijk. De kosten worden op ruim f 4000 geraamd, maar het juiste bedrag daarvan is niet bekend. Met het oog daarop is de post pro memorie geraamd; bij nota van wijzigingen zal het juiste bedrag worden genoemd.

Ten einde het radio–telegrafisch station op Curaçao, dat meer en meer gebruikt wordt, doch, aangezien het geen fluitvonkenstation is, moet worden beschouwd als eene voor de tropen verouderde inrichting, te vervormen naar de eischen van den tijd, bestaat het voornemen er een fluitvonkenstation van te maken. De kosten van de transformatie worden op f 8000 berekend, met welk bedrag de raming van art. 27 is verhoogd.

Op art 131 van den uitgewerkten staat is een memorie-post uitgetrokken ter zake van kosten van eventueel onderhoud van het stoomschip *Prinses Juliana*, waaromtrent hieronder enkele mededeelingen worden gedaan.

Wegens rente van voorschotten, ontvangen uit 's Rijks schatkist (art. 145), in de voorloopig vastgestelde begrooting voor 1914 pro memorie geraamd, is de som van f 3000 uitgetrokken, zijnde dit bedrag het gemiddelde van de deswege in 1911 en 1912 uitgegeven sommen.

Tegenover die nieuwe of verhoogde posten in de voorloopig vastgestelde begrooting staat een enkele post, welke uit die begrooting werd afgevoerd, namelijk de memorie–post sub art. 19 voor aankoop van een stoom- of motorsloep ten behoeve van den loodsdienst in de St. Annabaai op Curaçao. Die post is kunnen vervallen, omdat de ondergeteekende, naar aanleiding van een daartoe strekkend verzoek van den Gouverneur, machtiging verleend heeft om reeds aanstonds tot

NAAR HET GELUK.

(*Uit het leven van een bekeerling.*)

XVI De Vreemdelingen.

Te Parijs heeft men nog een ander paradijs, het paradijs der vreemdelingen. Hoe ziet dat er uit?

Te Parijs vormen de vreemdelingen een afzonderlijke wereld, een geheel bizondere categorie van menschen. Het zijn lieden uit alle vijf werelddeelen, die zoo rijk zijn, dat zij meenen in hun eigen land niet dat pleizier en vermaak te kunnen vinden, waarop zij recht hebben. Parijs echter heeft den naam een ieder alle genot te kunnen verschaffen, dat hij verlangt, en met zijn geld kan betalen, en dus voor de allerrijksten een paradijs op aarde te scheppen. Laat ons eens meer in 't bizonder nagaan, wat dat genot en vermaak is, dat zij in Parijs aantreffen.

Wat den nieuwaangekomene het meest aantrekt is de Parijsche keuken. Reeds die uitheemsche benamingen der gerechten, het aanleggen en versieren van de tafel, de wijze van opdienen, en die buitengewoon fijne sausen maken indruk.

Het eene gerecht volgt op het andere, het eene nog heerlijker dan het andere; al lang heeft men zijn genoegen, maar eet toch maar door; men is immers niet naar Parijs gekomen om die overheerlijke schotels alleen maar te zien; men krijgt een gevoel van de hoogste bevrediging van zijn zucht naar genot en begint nu eerst te beseffen wat het leven waard is.

Men gaat naar het theater, daarna soupeeren. Het middagmaal is nog wel niet verduwd, maar men kan toch zulke prachtschotels niet onaangeroerd voorbij laten gaan! Men eet, maar zonder appetijt. Van dat oogenblik af is die gezonde honger, uit het vaderland meegebracht, voor altijd verloren. Men eet uit gewoonte, omdat het nu eenmaal zoo behoort, maar zonder genot. De tong beslaat, de levensvreugde is heen; men ziet alles donker in, en lijdt aan levenszatheid. Men verliest de belangstelling voor wat ter wereld ook, en reeds de gedachte aan de geurigste spijze doet ons griezelen. Het verlangen naar een gewonen burgerpot komt in ons op, men denkt aan het genoegen dat men smaakte bij gewone sobere maaltijden, aan dat onbeschrijfelijk gevoel eens goed gegeten te hebben...... en verwonderd over zich zelven bekent men: Niet in het overladen van de maag, maar in den honger ligt de ware poësie, en de levensvreugde; als men met trek aan tafel gaat, komt men in de beste stemming en is men voor al het goede ontvankelijk.

De wijn, de duurste wijn in Frankrijk, de *Mouton*, kost 25 Franc de flesch. Dat is voor die rijke vreemdelingen zoo iets, alsof men ons een glas bier aanbood tegen betaling van 5 cts. We zouden dat biertje ook niet vertrouwen en het niet graag drinken. De hotelhouders weten daar echter wel raad op. Zij geven dien wijn als ballast mee met een schip dat naar Indië gaat en vragen dan, omdat de wijn na den Keerkring gepasseerd te zijn voller wordt, voor iedere flesch 100 Franc. Of liever, daar de Hotelhouder weet, dat de wijn er volstrekt niet beter op wordt, verzendt bij ordinairen wijn met Moutonetiket naar Indië, en legt het bewijs van den scheepskapitein dat deze wijn de Linie gepasseerd is, bij den *Mouton*, die stil thuis is gehouden om het breken der flesschen te voorkomen. En zoo drinken de domme rijke vreemdelingen te Parijs met heel veel smaak *Mouton* van 100 Franc de flesch. Och de wereld wil bedrogen worden!

Een andere groote aantrekkelijkheid voor den vreemdeling te Parijs is het bezit van een mooie equipage om de rijtuigparade mee te kunnen maken. Voor 40.000 francs heeft hij vier prachtige paarden, en nu zit hij heel voornaam in een lichte, open Phaëton. Twee jockeys in costuum van blauwe roode zijde rijden op de zadelpaarden. Zijne ijdelheid wordt gestreeld, van alle kanten maakt men hem complimenten.

Maar er zijn nu eenmaal geen paarden zonder een enkel gebrek.

Dagelijks leert hij de gebreken van zijn eigen paarden beter kennen.

Het zadelpaard heeft een stijve pees, het bij de handsche paard laat zich niet beslaan, het trekpaard wil niet vreten, het voor de handsche is een kribbebijter; de eerste koetsier is een zuiplap, en de tweede een dief. Hij denkt, dat al zijn vrienden deze fouten al lang hebben opgemerkt en het plezier is voor hem van zijn epuipage af.

De rijkere vreemdelingen gaan niet naar het theater; het theater heeft slechts aantrekkelijkheid voor hen, die er zelden heengaan. Het repertoire is te klein, zoodat, als men er dikwijls heen gaat, men te veel oude stukken hoort.

De omgang met tooneelmenschen, geverfd, opgedirkt, onrustig en aanstellerig, biedt ook al weinig genot.

Tegen middernacht verzamelen zich de vreemdelingen in de speelhuizen.... We staan hier voor een hoogst belangrijk vraagstuk.

Een eigenschap van elk genot in ons leven bestaat hierin, dat elke bevrediging verslapping ten gevolge heeft en dikwerf zelfs oververzadiging. Het spel alleen maakt hierop eene uitzondering en is daarom de gevaarlijkste van alle hartstochten. De speelzucht vindt geen bevrediging, maar stijgt juist altijd hooger. Hij die wint, hoopt nog meer te winnen, en de verliezende partij heeft nog altijd hoop terug te winnen. De

over te gaan. De Gouverneur was aanvankelijk van oordeel, dat met de aanschaffing van zulk een sloep wel tot in 1914 zou kunnen worden gewacht, doch nu de nieuwe, door de firma S. E. L. MADURO & SONS in het Schottegat gebouwde aanlegplaats eerlang gereed zal komen en de loodsbooten langere trajecten zullen hebben af te leggen voor het bedienen van de schepen, die van de nieuwe aanlegplaats gebruik maken, kwam het den Gouverneur, met het oog op eventueele toeneming van het scheepvaartverkeer, zeer gewenscht voor om de sloep reeds in dit jaar aan te schaffen. Het is de bedoeling om de sloep, die ruim f 4000, geleverd te Amsterdam, zal kosten, mede dienstbaar te maken aan het vervoer van den stadsgeneesheer bij het bezoeken van binnenkomende schepen; in verband met de toepassing van quarantaine-voorschriften, en, zoo noodig, ook voor het sleepen van vaartuigen van ten hoogste 300 ton.

Zooals hiervoren is opgemerkt, is voor de verbetering van de St. Annabaai op de onderwerpelijke begrooting een memorie-post uitgetrokken. Bij de samenstelling van de voorloopig vastgestelde begrooting voor 1914 heeft de Gouverneur gemeend te mogen verwachten, dat de ondernomen werkzaamheden nog in den loop van 1913 ten einde zouden kunnen worden gebracht, maar met het oog op eventueelen tegenslag achtte de Landvoogd het toch voorzichtig rekening er mede te houden, dat het werk eerst in 1914 geheel zou zijn voleindigd. Later is het vermoeden gerezen, dat het werk niet voor het begin van het aanstaande jaar zal kunnen zijn voltooid, en in verband daarmede heeft de ondergeteekende tijdige mededeeling verzocht van de som, die waarschijnlijk daarvoor in 1914 nog noodig zal zijn. De verlangde opgave zal uit den aard der zaak eerst tegen het einde van het jaar kunnen worden tegemoet gezien; bij nota van wijzigingen zal zij eventueel nog aan de begrooting kunnen worden toegevoegd.

Behalve met evenbedoelde verhooging zal er rekening mede zijn te houden, dat de definitieve begrooting voor 1914 vermoedelijk nog met enkele aanvullingskredieten zal moeten worden bezwaard.

In de eerste plaats ligt het in het voornemen om den post sub art. 132 „Kosten van verbetering van het visscherij-bedrijf"—thans pro memorie geraamd — door een tot een bepaald bedrag geraamd krediet te te vervangen. Ten vervolge op hetgeen met betrekking tot de visscherij-aangelegenheden in de Memorie van Toelichting bij de Curaçaosche begrooting voor het loopend dienstjaar is vermeld, kan de ondergeteekende mededeelen, dat hij den Gouverneur gemachtigd heeft om nog een korten tijd een proef te nemen met de exploitatie van het koelhuis voor visch op Aruba en met het vervoer van koel gehouden visch naar Curaçao, ten einde gegevens te verzamelen voor de beoordeeling van de commercieele resultaten van exploitatie in verband met het denkbeeld om tot eene ontwikkeling van het visscherijbedrijf op dien grondslag te geraken. Derhalve zullen in 1914 nog uitgave zijn te doen, waarvan het beloop door den Gouverneur nog nader moet worden opgegeven.

De vraag of met de exploitatie van het koelhuis op Aruba en het vervoer van koel gehouden visch naar Curaçao in de toekomst geregeld zal kunnen worden voortgegaan, zal waarschijnlijk alleen dan in bevestigenden zin kunnen worden beantwoord, wanneer eene snelle verbinding verkregen is tusschen de beide eilanden. Te dezer zake moge herinnerd worden aan den in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende de Curaçaosche begrooting voor 1913 tot uiting gebrachten wensch van eenige leden, die er op aandrongen, dat ter vervanging van het voor de vaart in de Caraïbische Zee minder geschikt gebleken stoomschip *Prinses Juliana* een nieuw stoomschip worde gebouwd, voldoende aan de eischen, die met het oog op zijne bestemming daaraan moeten worden gesteld. De ondergeteekende heeft daarop toegezegd, dat hij met den Gouverneur overleg zou plegen over de vraag of spoedige aanschaffing van een stoomschip gewenscht is en hij kan thans daaraan toevoegen, dat hij de zaak onder de oogen van den Gouverneur heeft gebracht, met verzoek zijne beschouwingen dienaangaande te doen kennen. Zoodra hieraan gevolg gegeven is, zal deze aangelegenheid verder in studie worden genomen; mocht dit onderzoek er toe leiden om te besluiten tot de instelling van een interkolonialen dienst ter verkrijging van een snel vervoer tusschen de eilanden onderling, dan zal een voorstel daartoe hetzij bij nota van wijzigingen in deze begrooting dan wel bij suppletoire begrooting worden gedaan.

In verband met deze aangelegenheid kan de ondergeteekende ten aanzien van het bovengenoemd stoomschip *Prinses Juliana* mededeelen, dat het schip in Suriname in beproeving is ten einde te kunnen beoordeelen, of het voor den dienst in die kolonie zou mogen worden overgenomen. Vermits de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat het stoomschip in 1914 weder ter beschikking van de kolonie Curaçao zal komen, is, zooals hiervoren reeds is opgemerkt, de redactie van art. 131 der voorloopig vastgestelde begrooting aangevuld met de woorden „en kosten van onderhoud van het stoomschip *Prinses Juliana*", en die post in den uitgewerkten en toelichtenden staat gesplitst in de onderdeelen:

a. Kosten van vervoer, enz. f 15 000
b. Kosten van onderhoud van het stoomschip *Prinses Juliana*...................... *Memorie.*

Naar aanleiding van zijne desbetreffende bij de Memorie van antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer nopens de Curaçaosche begrooting voor 1913 gedane toezegging, heeft de ondergeteekende nader in beschouwing genomen de vraag of thans niet de tijd gekomen is om over te gaan tot verbetering van de traktementen der rechterlijke ambtenaren in de kolonie. Na met den Gouverneur te rade te zijn gegaan, is de ondergeteekende tot de overtuiging gekomen, dat eene herziening van de bestaande regeling der bedoelde traktementen, tengevolge van de in den loop der jaren gewijzigde levenseischen in de kolonie, bepaald noodig is. Het leven is er veel duurder dan voorheen en eene bezoldiging, die in 1868, toen de traktementen op de thans nog geldende bedragen werden vastgesteld, een voldoend inkomen mocht heeten, is dat thans niet meer. De reden, waarom niet eerder besloten is tot eene nadere regeling van de traktementen der rechterlijke ambtenaren, — en ook van enkele hoofdambtenaren, — was dan ook niet zoozeer gelegen, dat de billijkheid van eene nieuwe regeling niet werd erkend, maar meer in het feit, dat de financieele toestand der kolonie te ongunstig en de maatregel op dien grond niet te verdedigen werd geacht. Naar de meening van den ondergeteekende kan dit standpunt niet langer worden gehandhaafd, wanneer in aanmerking genomen wordt dat de ontvangsten der kolonie in de laatste jaren niet onbelangrijk zijn toegenomen en rekening gehouden wordt met een verdere toeneming dier ontvangsten als gevolg van het weder in exploitatie nemen van de phosphaatmijn van de plantage Santa Barbara op Curaçao en van de toeneming van het scheepvaart- en handelsverkeer, die men als gevolg van de opening van het Panama-kanaal meent te mogen verwachten.

De Gouverneur is van oordeel, dat ook de traktementen van den administrateur van financiën, van den gouvernements-secretaris en van den directeur der openbare werken om dezelfde redenen als hierboven aangevoerd, behooren te worden verhoogd. Ook dat inzicht wordt door den ondergeteekende gedeeld, en hij heeft den Gouverneur uitgenoodigd om bij den Kolonialen Raad eene suppletoire begrooting voor het dienstjaar 1914 aanhangig te maken, waarbij eene nadere regeling van de hoogerbedoelde traktementen — op den grondslag van periodieke verhoogingen — wordt voorgesteld. Naar hij vertrouwt zal de aangelegengeid in de kolonie tijdig genoeg kunnen zijn afgedaan, om nog bij nota van wijzigingen hier te lande ter overweging te worden aangeboden.

Onderartikel 1 der onderwerpelijke begrooting is o. a. met een bedrag van f 3875 verhoogd, met de bedoeling om ook aan de sulbalterne ambtenaren eene verhooging van inkomen te verleenen. De traktementen van die ambtenaren zijn geregeld op den grondslag van periodieke verhoogingen; de Gouverneur heeft nu voorgesteld om aan allen dadelijk het maximum van het aan elks rang verbonden inkomen te verzekeren. De ondergeteekende heeft zich met dat voorstel niet kunnen vereenigen, daar het hem niet gewenscht voorkomt om het stelsel van periodieke verhooging, dat toch voor de belanghebbenden het billijkst en voor den dienst het meest doeltreffend is, op te geven. Hij wenscht eene andere regeling getroffen te zien, en wel eene zoodanige waarbij, zoo noodig met verhooging van de thans bestaande maxima, het evenbedoelde systeem behouden wordt. Eene dergelijke regeling is aan den Gouverneur in overweging gegeven; in afwachting van de aan den Landvoogd in verband daarmede verzochte nieuwe raming van het voormelde onderartikel, is de in de voorloopig vastgestelde begrooting voorkomende raming voorloopig overgenomen.

Ten aanzien van de traktementen van den loods en den assistentloods voor de St, Annabaai, heeft de Gouverneur een dergelijk voorstel gedaan als met betrekking tot de bezoldigingen der ondergeschikte ambtenaren. Ook de loodsen verkrijgen aanspraak op periodieke verhoogingen volgens de te hunnen aanzien bestaande regeling; ten einde hunne traktementen te verbeteren — hetgeen de Gouverneur, met het oog op hunne drukke werkzaamheden en hunne verantwoordelijkheid, noodig acht — heeft de Landvoogd voorgesteld hun in eens het genot te verleenen van het maximum-inkomen, waarop zij eerst naderhand aanspraak kunnen maken. De ondergeteekende heeft in beginsel geen bezwaar tegen eene verhooging van de traktementen der genoemde loodsen, indien die niet voldoende zijn te achten, maar wel heeft hij ook hier bezwaar tegen het verlaten van het stelsel der periodieke verhoogingen. Hij gaf daarom den Gouverneur in overweging om de bestaande traktementsregeling in dier voege te herzien, dat, met behoud van het evenbedoelde stelsel, nog in 1914 de eerste van de besproken verhoogingen zal kunnen worden verleend. In afwachting van de opgave hoeveel daarvoor benoodigd is, werden de in Curaçao goedgekeurde kredieten ter zake van de traktementen der genoemde loodsen voorloopig overgenomen.

Op grond van de met succes bekroonde pogingen van den tegenwoordigen gezaghebber van St. Eustatius om de beoefening van de katoencultuur op dat eiland ingang te doen vinden, heeft de Gouverneur bij zijne ontwerp-begrooting voorgesteld om den titularis eene personeele toelage van f 1000 boven zijn traktement van f 3000 te verleenen. De Gouverneur meende, dat het in het belang van St. Eustatius zou zijn, indien de bedoelde gezaghebber de ontwikkeling van de katoencultuur kan blijven leiden. De Koloniale Raad is echter slechts ten deele op het voorstel ingegaan, en wel in zooverre, dat het college de personeele toelage op de helft van het voorgestelde bedrag heeft gebracht.

De ondergeteekende heeft geene vrijheid kunnen vinden om af te wijken van deze beslissing van den Raad. Ten volle de verdienste van den gezaghebber ter zake van hetgeen hij gedaan heeft tot verheffing van den economischen toestand van St. Eustatius wenschende te erkennen, is de ondergeteekende van oordeel, dat het in eens toekennen van eene toelage van f 1000 aan een ambtenaar met een tractement van f 3000, niet overeenkomt met de verhouding, waarin gewoonlijk dergelijke toelagen worden vastgesteld

Het komt hem daarom het beste voor de toelage voor 1914 te bepalen op het door den Kolonialen Raad daarvoor toegestaan bedrag van f 500 en daaraan het vooruitzicht te verbinden, dat dezerzijds geen bezwaar zal worden gemaakt, indien bij nog langer verblijf als gezaghebber van dat eiland en bij blijvenden vooruitgang van den katoencultuur de toelage met gelijk bedrag wordt verhoogd.

Onderartikel 135 bevat een crediet van f 800 voor toelage en fouragegeld voor den directeur van de hoedenindustrie. De Gouverneur had de wenschelijkheid bepleit van de betrekking van directeur van de hoedenindustrie, op een traktement van f 4000, blijvend in te stellen, op grond van de overweging, dat de genoemde industrie, die in de laatste jaren, dank zij de leiding, die door den heer H. J. COHEN HENRIQUEZ daaraan gegeven is, zeer groote vorderingen heeft gemaakt, zoodanige leiding niet zal kunnen ontberen. De Koloniale Raad heeft zich met dat voorstel niet kunnen vereenigen, omdat men de industrie als een onzekere zaak beschouwde, zoodat het scheppen van een vaste betrekking als hoogerbedoeld moest worden ontraden. Het college was daarom van oordeel, dat het beter was den heer HENRIQUEZ, die postdirecteur op Curaçao is, in die betrekking te handhaven, maar hem met de leiding der industrie te belasten onder genot van een toelage van f 500 boven zijne bezoldiging in de evengenoemde betrekking.

De ondergeteekende heeft zich, althans voorloopig, bij die beslissing nedergelegd, niet omdat hij van oordeel is dat voor die industrie geenerlei leiding noodig zou zijn, maar wel omdat naar zijne meening het oogenblik nog niet is aangebroken om deze zaak definitief te regelen. Naar zijn gevoelen behoort de zaak voorshands op den bestaanden voet te worden behouden. Hij treedt intusschen met den Gouverneur in nader overleg omtret de verder te volgen gedragslijn.

Op het eincijfer van de voor 1914 geraamde uitgaven is ook van invloed geweest de omstandigheid, dat verscheidene posten, die in de begrooting voor het loopende jaar pro memorie zijn geraamd, in de onderwerpelijke begrooting tot bepaalde bedragen zijn uitgetrokken. Dat is het geval o a. met de bij de *onderartikelen* 28*b* en 108 geraamde sommen van f 5000 en f 11 000 voor landbrouwkredieten, en met het reeds genoemd bedrag van f 3000 wegens rente van rijksvoorschotten aan de kolonie.

Voor de verdere toelichting van het wetsontwerp veroorlooft de ondergeteekende zich de vrijheid te verwijzen naar de memorie van toelichting van den Gouverneur, zoomede naar den uitgewerkten en toelichtenden staat en naar de toelichtingen bij de raming der middelen en inkomsten.

De Minister van Koloniën,

TH. B. PLEYTE.

Koloniaal Verslag 1913

BEVOLKING

Het bevolkingscijfer is gedurende het buitengewoon droge jaar 1912 achteruitgeloopen en daalde van 56.125 op 56.067, een vermindering dus van 58 zielen.

In 1912 hadden slechts 1537 geboorten plaats, maar 1734 sterfgevallen, het dubbele van andere jaren, zoodat de sterfte de geboorte met ruim 200 overtrof.

De levenloos aangegevenen bedroegen 84.

In de geheele kolonie werden in dat arme jaar slechts 193 huwelijken gesloten, of juist 1 huwelijk meer dan het jaar te voren op het eiland Curaçao alleen, namelijk 192; in het geheel werden toen 326 huwelijken aangegaan, of 133 meer dan in 1912.

Algemeene Mededeelingen.

§ 1. Rust en orde werden in 1912 niet verstoord.

In den aanvang van 1913 brak op Curaçao onder de scheepssjouwers, kustmatrozen en scheepstimmerlieden eene staking uit, die, dank zij het tactvol en bezadigd optreden der politie, een onder alle opzichten kalm verloop heeft gehad.

Ten gevolge van de langdurige droogte in 1912 en de mislukking van den oogst van maïs en veldvruchten van het seizoen 1911|1912 heeft er veel armoede en ziekte geheerscht onder dat gedeelte der bevolking van de benedenwindsche eilanden, dat zich met den landbouw bezich houdt. Zooals in het verslag van 1912 is medegedeeld, was de toestand zelfs van dien aard, dat van gouvernementswege maatregelen moesten worden genomen om te gemoet te komen aan den heerschenden nood, terwijl ook van particuliere zijde door het houden van inzamelingen daartoe werd medegewerkt. In zooverre kon de economische toestand van Curaçao in 1912 zeker verre van gunstig worden genoemd en die toestand zou — zooals in vroegere jaren bij totale mislukking van den oogst het geval placht te zijn — inderdaad een zeer ongunstig beeld hebben vertoond, indien niet aan den anderen kant factoren in het spel waren geweest, die een gunstigen invloed hebben teweeggebracht. In de eerste plaats kan, evenals in het vorige jaar, ook in 1912 gewezen worden op eene gestadig toegenomen ontwikkeling van de hoedenindustrie, die algemeen door de bevolking wordt beoefend. En daarnaast mag gewezen worden op de uitbreiding, welke de handel in steenkolen in 1912 verkregen heeft en die er op schijnt te wijzen, dat de haven van Curaçao als steenkolenstation meer en meer in trek komt. De waarde van den uitvoer van hoeden is in het afgeloopen jaar met ± 75% gestegen, nl. van 432 993 in 1911 op 756 272, terwijl de omzet van steenkolen met 40%. — van 34 000 ton op 50 000 ton — is toegenomen.

De beteekenis van den gunstigen invloed van een en ander laat zich het best beoordeelen, wanneer rekening gehouden wordt met de totaalwaarde van den invoer, vergeleken met die van het jaar te voren, en dan blijkt, dat in 1912 voor eene waarde van ruim f 450 000 meer is ingevoerd dan in 1911. Wel is waar hebben daartoe ook bijgedragen de vermeerderde invoer van eerste levensbehoeften, als maïs en boonen, ten gevolge van de mislukking van den oogst, en de prijsverhooging, die sommige artikelen in 1912 hebben ondergaan, maar daarbij valt op te merken, dat de invloed van genotmiddelen en van luxe-artikelen geen vermindering van eenig belang aanwijst, ja, dat bij verschillende van die soort artikelen zelfs eene niet onbeduidende vermeerdering valt waar te nemen. Daaruit mag worden afgeleid, dat de koopkracht der bevolking over het geheel genomen niet, althans niet waarneembaar, is gedaald.

Op den algemeenen toestand gedurende het afgeloopen jaar heeft ook de grootere bedrijvigheid bij den scheepsbouw een gunstigen invloed uitgeoefend. Ten behoeve van dat bedrijf werden aanzienlijke hoeveelheden timmer- en ander hout ingevoerd en een vrij groot aantal timmerlieden heeft daarbij gedurende bijna het gansche jaar een goed bestaan gehad. In 1912 werden vier schoeners op stapel gezet, waarvan een, groot 231 M³., in den loop van dat jaar, en een, groot 374 M³., in den aanvang van 1913 te water werd gelaten, zoodat nog twee op stapel bleven.

De verschillende stoomvaartlijnen, die de haven van Curaçao in hare

---

zenuwen worden bij het spel op zn sterkst gespannen, zonder te vermoeien, zonder overspannen te worden gedurende het spel.

Het spel is dus het middel om wat afleiding te bezorgen in het leven.

Zeker, als spelen maar niet zoo dom was!

De domheid van het spel bestaat namelijk hierin, dat beide partijen die spelen, beiden verliezen moeten.

Als ik een zak vol boonen heb en ik neem er een handvol uit en laat u dan raden: Even of oneven? Wie zal dan ten slotte gewonnen hebben?

Ge zult mij antwoorden: Natuurlijk hij, die het meest goed geraden heeft.

Maar, dat is niet waar!

De beroemde Blanc, de bankhouder van Homburg en Monaco, heeft jarenlang den loop der roulette nagegaan en is toen tot de groote ontdekking gekomen, dat er bij het spel geen toeval is, geen geluk of ongeluk ..... Op deze wetenschap zijn de speelbanken gebaseerd, en wordt de wereld bestolen.

Er doen zich wel eens grootere of kleinere schommelingen voor. Ge kunt bij t' raden mij wel eens 1000 punten voor zijn, maar ten slotte, als we 10.000 keer hebben laten raden, zijn we toch weer gelijk.

Daar nu voor ieder spel betaald moet worden, hetzij dan als kaartengeld, of entrée in een Club, of zelfs alleen maar de voordeeltjes van den bankhouder, en daar iemand die wint altijd royaler zijn geld uitgeeft terwijl heden ik en morgen gij de winner zijt, zoo is het slechts een quaestie van tijd. dat wij, als we blijven spelen, ten slotte beiden onzen laatsten stuiver zullen verspeeld hebben

Wat de domheid van 't spel nog grooter maakt, is de tijdelijke opwinding en de gestoorde nachtrust.

Ik ken hierover een aardigheid:

Twee Russische dobbelaars zitten in een armoedige dorpsherberg; een vetkaars verlicht het smerige vertrek, twee kaarsen liggen als reserve-licht op tafel. De grootste dobbelaar zegt tot den kleinsten: Wilt ge om een roebel wedden, dat ik zoo'n kaars opeet."? De kleinste vindt het goed en wedt; de grootste werkt met doodsverachting een kaars naar binnen. De kleinste heeft echter spijt over zijn verloren roebel en wil hem terugwinnen; hij vraagt derhalve aan den grootsten: Nu, durft ge tegen mij ook te wedden, dat ik een kaars opeet."? De grootste gevoelt een afschuwelijk gevoel in de maagstreek, en zulk een vuilen smaak in den mond, dat hij de daad verder voor onmogelijk houdt, en hij wedt voor een roebel. Ook de kleine werkt een kaars naar binnen en krijgt zijn roebel terug. Ze zijn nu quitte, hebben gewonnen noch verloren, maar hebben ieder een vetkaars in hun maag!!!

Dat is nu het zoo zeer gezochte genoegen den vreemdelingen te Parijs bereid.

Als men zelf dit leven heeft meegemaakt, verstaat men het „Weel" des Zaligmakers den Rijken toegeroepen, want op zulk een bodem tiert de zonde welig. Daarom zijn eigenlijk de rijken alleen beklagenswaarde armen.

Hoe kan nu een rijke met een tot overladens toe gevulde maag bidden: „Geef ons heden ons dagelijksch brood?" Hoe zal hij nederig blijven, als een ieder hem verheft en vleit? Voor hem bestaat er geen Kerk zelfs geen God..... hij gelooft reeds hier alles te bezitten en heeft niemand of niets noodig.

vaarplannen hebben opgenomen, bleven geregeld in de vaart. Het eiland werd in Augustus opgenomen, in het vaarplan van de Venezolaansche stoomvaartlijn „Compañia de Navegacion Fluvial y Costanera", maar reeds in de eerste helft van 1913 werd deze vaart op Curaçao gestaakt. De zeilvaart verkeerde ongeveer in denzelfden toestand als in het voor die vaart voordeelige jaar 1911.

Hoewel de statistiek eene belangrijke daling van den doorvoer van de artikelen hout en vooral dividivi aanwijst, steekt de doorvoerhandel in 1912 niet ongunstig af bij dien in 1911, dank zij den toenemenden doorvoer van uit Europa afkomstige goederen naar Venezuela en Colombia.

Ter leniging van den nood, die, zooals hierboven is opgemerkt, ten gevolge van de langdurige felle droogte 1912 onder de arbeidende klasse in de buitendistricten van Curaçao en op Aruba en Bonaire heeft geheerscht, werden behalve het voor dat doel op Curaçao ingezamelde bedrag, uit het Moederland van H. M. de Koningin, het Algemeen Nederlandsch Verbond, de vereeniging Oost en West, den Koninklijken West-Indischen Maildienst, de Curaçaosche Handel-Maatschappij, en den heer A. G. Brauns, uit Nederlandsch Oost-Indië van den heer E. E. Ecker, en uit Suriname belangrijke giften ontvangen. Een deel van het ingezamelde bedrag, waarover niet behoefde te worden beschikt, is aangewezen tot vorming van een fonds, waaruit steun zal kunnen worden verleend bij eventueel heerschenden nood.

Aan de op Curaçao gevestigde firma S. E. L. Maduro & Sons werd het aan het Koloniaal Bestuur toebehoorend stukje terrein van het schiereiland in het Schottegat, waarop het kruithuis met wachterswoning stond, met bijbetaling door gemelde firma van eene som gelds voor de kosten van den bouw van een nieuw kruithuis met wachterswoning, in ruil afgestaan tegen het aan die firma toebehoorende, ook in het Schottegat gelegen eilandje Negropont. Haar werd voorts vergund om langs het vermeld aan haar ruil afgestaan terrein steigers of kaden aan te leggen.

De aanleg van een gedeelte dier steigers en kaden is reeds voltooid. Dat gedeelte heeft eene lengte van ruim 150 M. en eene hoogte van 1,50 M. boven hoogwater.

Bijlage B bevat een overzicht van de ter verbetering van de haven van Curaçao en in het belang van de scheepvaart door het Koloniaal Bestuur reeds uitgevoerde en nog uit te voeren werken.

In sterker mate nog dan die van Curaçao heeft de bevolking van Aruba en van Bonaire, vooral die van het laatstgenoemd eiland, onder de felle droogte van 1911 en 1912 geleden. Op Aruba konden nog velen een bestaan vinden bij den mijnbouw en bij den verbouw van aloë, maar toch waren vele anderen — een 300-tal — genoodzaakt om in Columbia of in Venezuela een bestaan te gaan zoeken. Ook van Bonaire vertrokken verscheidenen —114 personen — naar Venezuela om daar als gecontracteerde of als losse arbeiders te werken. Op beide eilanden werd van bestuurswege hulp verleend door de uitdeeling van beschuit aan behoeftige schoolkinderen en door werkverschaffing, terwijl aan zieken en aan hen, die niet tot werken in staat waren, steun verleend werd uit de voor dat doel ingezamelde gelden.

Op het einde van het jaar kwam eindelijk eene wending ten goede in den erbarmelijken toestand, nadat in de maand October de regens zich goed hadden ingezet. In het begin van 1913 kon de toestand weer vrijwel normaal worden genoemd.

Omtrent den economischen toestand op de bovenwindsche eilanden der kolonie kan het volgende worden medegedeeld.

Wegens de door de gevallen regens veroorzaakte overstrooming der zoutpannen was er geen zoutoogst in 1912 op St. Martin. Het weinige, dat werd uitgevoerd, was van den voorraad van vorige oogsten en van hetgeen werd gegaard uit eenige der kleine pannen vóór den regentijd in 1912.

Ook de oogst van katoen viel in 1912 niet mee. Terwijl in 1911 de uitvoer 29740 K.G. bedroeg, werd er in 1912 uitgevoerd 25869 K.G., zoodat de opbrengst in het laatste jaar 3871 K.G. of ruim 13 pct. minder was dan in het voorafgaand jaar.

Niettegenstaande de jam- en batatenoogst op St. Eustatius in 1912 beneden het gemiddelde was en van de kostgronden ten gevolge der droogte, veroorzaakt door de ondoelmatige regenverdeeling, weinig te halen viel, was er toch geen merkbare achteruitgang van den economischen toestand.

Dit is te danken aan den katoenbouw en blijkt ook uit het accres der invoerrechten en accijnzen op gedistilleerd, wijn en bier.

De opbrengst van katoen was weliswaar, wat het aantal K.G. betreft, bijna 4 pct. minder dan in het jaar 1911, doch was, wat de verkregen waarde aangaat, ruim 9 pct. meer dan in het voorafgaand jaar.

De invoerrechten en accijnzen op gedistilleerd, wijn en bier bedroegen in 1911 f 1969 en f 2465 tegen respectievelijk f 2358 en 3271 in 1912, aantoonende een verschil in het voordeel van het verslagjaar van bijna 20 pct. en ruim 32 pct.

De handel, die zich er tot den kleinhandel beperkt, bleef ongeveer op dezelfde hoogte als in het vorig verslagjaar, doch de scheepvaart ging achteruit. Immers, vergeleken met het voorgaand jaar deden in 1912 St. Eustatius 74 vaartuigen, metende bruto 7734 M³., minder aan, zijnde respectievelijk 23 pct. en 37 pct. minder.

Op Saba was de economische toestand in 1912 niet zoo gunstig als in 1911.

Zoowel de oogst van aardappelen als die van uien, de twee voornaamste producten van het eiland, bleven beneden dien van het vorige jaar.

In 1912 werden uitgevoerd 350 K.G. aardappelen en 385 K.G. uien en sjalotten, terwijl in 1911 de uitvoer respectievelijk 8890 en 5880 K.G. geweest is. Ook de uitvoer van kantwerk was vergeleken bij het voorgaand jaar bijna 23 pct. minder.

Daarentegen overtrof de totale waarde van den invoer in 1912 die van den invoer van 1911 met f 9451 of ruim 13 pct., hetgeen er op wijst, dat de koopkracht der bevolking niet is afgenomen.

§ 2. Was de gezondheidstoestand van de bevolking op Curaçao gedurend het jaar 1911 reeds minder gunstig dan in voorafgaande jaren, het jaar 1912 was een buitengewoon ongunstig jaar te noemen, als onmiddellijk gevolg van de aanhoudende droogte en het daardoor ontstane gebrek aan goed drinkwater en versch voedsel. Zoowel in het stadsdistrict als in de buitendistricten waren er zeer vele gevallen van scorbut en buikaandoeningen, waaraan velen bezweken.

Voor verdere mededeelingen omtrent den gezondheidstoestand op Curaçao wordt verwezen naar bijlage K.

Op Aruba en Bonaire was de gezondheidstoestand nog slechter. Er deden zich daar nog veel meer gevallen van [illegible] ziekte voor en [illegible] van febris typhoidea.

Op de bovenwindsche eilanden der kolonie was de gezondheidstoestand der bevolking gedurende het jaar 1912 over het algemeen gunstig te noemen. Wel kwamen er op St. Martin en St. Eustatius eenige gevallen van febris typhoidea voor, doch meest alle met gunstig verloop.

Wordt vervolgd.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Woensdag 8 Oct. ll. heeft Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke in de parochiekerk van Weurt (geboorteplaats van Pater R. Burgers) een pontificale Requiemmis opgedragen, geassisteerd door den Zeereerw. P. G. Willems als presbyter assistens, Pastoor R. Regouin als Diaken en P. P. Cremer als Subdiaken. De Zeereerw. Heer Reniers, pastoor van Winssen fungeerde als ceremoniarius, terwijl twee neven van Pater Burgers, de Eerw. Heeren Beier, theologanten van het Seminarie, het officie van acolythen vervulden. Na de H. Mis hield de Hoogeerw. Pater A. ter Maat, Prior Provincialis der EE. PP. Dominicanen, de lijkrede.

Zeer vele Geestelijken, religieuze en seculiere Priesters, hadden in het Presbyterium plaats genomen; de kerk was vol geloovigen, waaronder zeer vele familieleden van den Overleden Missionaris.

***

Dr. Boekelman heeft den Zeereerw. Pater Fr. Helling, sedert Augustus 1908 voor gezondheidsreden in Nederland vertoevend, weder goedgekeurd voor de tropen.

De ijverige Missionaris heeft geheel uit eigen beweging zich opnieuw beschikbaar gesteld, nu hij zag, dat hij hier op Curaçao weder nuttig kon zijn. Wij bewonderen den moed van Pastoor Helling, die op 57 jarigen leeftijd opnieuw het Missieleven in de tropen aandurft.

Zijne vele vrienden zijn hem nog niet vergeten, zij zullen zich verheugen in zijn komst en hem hartelijk welkom heeten.

De regen.

Het had lang gebroeid, maar nu is het ook los gekomen, volop en over het geheele eiland verdeeld.

Eerst Zondag in den voornamiddag op Sta Maria, Hato, tot Kleine Berg; ook op Sta Rosa viel 7 mM.

De groote bui viel echter in den nacht van Maandag op Dinsdag, gepaard met veel donder en bliksem. Het viel toen in de stad en in de buitendistricten. We hebben althans bericht van Barber, Westpunt, S. Willibrordo en Sta. Rosa, waar 21 mM viel. Woensdag heeft men daar weder 10 mM. gemeten. En zoo ging het iederen dag van deze week; telkens viel er een buitje, nu hier dan daar, zacht en zonder geweld, zoodat alles in den grond trok.

Heden morgen kwam er op het onverwachts weer een flinke bui, die goed doorzette en lang aanhield.

De hitte is veel gedaald, de regenbakken hebben weer versch water en de buitenbevolking toog aan 't planten.

De oude Sleur.

Dinsdagmorgen, de grond was nat en het weer druilerig, heeft de brug weer bijna een uur open gestaan tot groot ongemak der voetgangers. Een schoener werd langzaam naar binnen getrokken. Een tweede kwam hem achterop en schoot hem met een klein vaartje voorbij.

Met dien ouden sleur zal spoedig gebroken kunnen worden.

In de Memorie van Toelichting op Onze Begrooting deelt Z Exc. de Minister ons mede, dat de Gouverneur hem gevraagd heeft om de motorsloep voor loodsdokters en voor het in- en uitsleepen der zeilschepen, nog dit jaar te mogen bestellen. Dit verzoek is ingewilligd en de motorsloep reeds besteld bij de zoo gunstig bekende Scheepmakerij *Kromhout* te Amsterdam. Ons eeresaluut aan Gouverneur Nuyens voor deze activiteit.

De Julianawerf.

wordt druk besproken in de Nederlandsche Pers. Allebladen deelden de openingsfeesten mede, *La Gazette de Hollande* met een mooi kiekje en *De Katholieke Illustratie* met verschillende gravures en een artikel van Onzen Feuilletonist Jan Paul.

Hr Ms Zeeland.

Volgens *De Vrijmoedige* heeft zich de Kamer van Koophandel en Nijverheid tot den Gouverneur gewend met het verzoek om de tusschenkomst van den Min. van Kol. in te roepen ten einde te trachten, van diens Collega van Marine te verkrijgen het behoud van een Stationschip in onze wateren.

Neerlands Onafhankelijkheid

zal in Suriname feestelijk worden herdacht. Wij lazen althans in *De Surinamer*, dat er een volksbal zou gegeven worden op het Gouvernementsplein van Paramaribo.

Onze Haven.

26 Oct. was voor onze haven een dag van glorie, een dag, die ons een flauw denkbeeld gaf van wat we van onze haven mogen verwachten, als eenmaal het Panamakanaal voor 't wereldverkeer zal geopend zijn. Wat een drukte, wat een bedrijvigheid! Reeds vroeg, bij 't krieken van den dag liet het Italiaansch stoomschip *Siena* zijn zware fluit hooren en een kwartier later lag het reeds rustig gemeerd aan een der steigers. Tegen 8 uur kwam de Duitscher „*Sachsenwald*" aan van Colón en de Colombiaansche havens en omstreeks half tien viel het Amerikaansch Stoomschip *Merida* binnen van Maracaibo. Gedurende den geheelen dag puften motortjes en sleepers door onze haven. Was 't dien dag een gegil en gefluit en gebrul van *Steamships*, ook de Schoeners brachten veel drukte en arbeid. 't Was alleen maar jammer, dat het Zondag was. Er kwamen dien dag binnen:

de *Carlota* van Maracaibo
de *Nereida* van Maracaibo
de *Electra* van Cartagena
de *Lady* van Rio Hacha
de *El Angel* van Aruba
en de *Alonzo* van Bonaire.

De *Siena* was 's morgens de eerste geweest, die de drukte opende. Zij was 's avonds ook de laatste, die er een waardig slot aan maakte. Tegen 9 uur liet ze weer haar brullend geluid hooren en na ± een half uur voer ze prachtig en majestueus onze haven uit, onder het luide geroep van Adios! Adios! der honderden, die aan den Waterkant hun gewone wandeling deden.

De verlichting der *Siena* was eenig en deed ons dadelijk denken aan die prachtige pleizierjachten der H.A.L. die 't vorig jaar in den avond onze haven *passeerden.*

Zullen deze zeekasteelen ook in 1914 weer in 't voorbij gaan onze haven even toensch aanblikken en hun tocht voortzetten? We hopen van *neen* en wij zijn er van overtuigd dat de H.H. Agenten alhier alles in 't werk zullen stellen, opdat ook onze haven in 't vaarplan worde opgenomen. Er is hier tegenwoordig genoeg te zien om de rijke Amerikanen een aangenaam dagje te bezorgen. Een nieuwe motortram, die hen in korten tijd de stad laat bezichtigen; een 20 tal auto's, die ze, zoo ze verkiezen, in een halven dag 't geheele eiland rond brengen; een mooie grot, een immer vloeiende bron, frissche baden en een echt Curaçaosche plantage, met oranjerie op Hato; een mooie grot, die ze als 't ware voor eenige oogenblikken verplaatst naar 't zwarte werelddeel enz. enz. Laten we hopen, dat door het beleidvol optreden der H.H. Agenten dier Line onze haven het bezoek der *Amerika* en *Victoria Luise* moge ontvangen. De diepgang der haven zal dan wel geen beletsel meer zijn. Curaçao vooruit! Loods steeds *meer* en *grootere* schepen uwe haven binnen want *scheepsverkeer*, ziedaar uwe *welvaart*, uwen *vooruitgang*, en *rijkdom*, uw *geluk*.

Leyland-Line.

Dezen morgen vielen onze haven binnen het Amerikaansch S. S. *Zulia* van Maracaibo, het Fransch S. S. *Perou* van Bordeaux en het Engelsch S. S. *Antillian* van Liverpool.

De *Antillian*, een der schepen van bovenvermelde Line, is het *eerste* Engelsch schip voorzien van telegraaf zonder draad dat onze haven aandoet.

Het meet 5600 ton en is zeer goed ingericht voor personenverkeer. Zou wellicht de Directie der *Leyland Line* ook nu reeds, in navolging der *La Veloce*, het nuttige er van inzien om met het oog op de opening van het Panamakanaal grootere schepen voor deze lijn beschikbaar te stellen?

We hopen het. Het volgend schip dezer Line, dat ± 10 Nov. hier zal aankomen, is ook al grooter dan de vroegere.

Nieuwe overzeesche verbindingen.

Een mooi bericht, dat ons oprecht verblijdt en van hooge beteekenis is voor de Kolonie!

Naar men aan Het Vaderland mededeelt, zal de Koninklijke West-Indische Maildienst in het begin van December a.s. een directen dienst met drie-wekelijksche vertrekken van Amsterdam en Rotterdam op Barbados, Trinidad, Venezuela, Curaçao, Colombia en Colon (met doorvoer naar de Westkust van Centraal- en Zuid-Amerika) openen.

De dienst zal in den beginne met vrachtschepen onderhouden worden, doch van 1915 af zullen nieuwe mailschepen van ongeveer 5500 tons bruto, 13-mijlsvaart en met gelegenheid voor ongeveer 180 passagiers 1e klasse op de lijn geplaatst worden.

Behalve dat door deze lijn de verbinding met Trinidad, Venezuela en Curaçao, nu reeds door den Koninklijken West-Indischen Maildienst bediend, belangrijk verbeterd en versneld zal worden, wordt een tot nu toe ontbrekende rechtstreeksche verbinding tusschen Nederland eenerzijds en Barbados en Columbia en Colon anderzijds verkregen.

In de bestaande verbinding via Suriname brengt de nieuwe lijn geen verandering.

Typhus te New-York.

Een typhusepidemie te New-York eischt vele slachtoffers. In het geheel worden thans 275 personen die aan deze besmettelijke ziekte lijden, in de hospitalen verpleegd. Het aantal sterfgevallen is aanzienlijk.

Twee belangrijke feiten

voor Curaçao zijn de opening van het Panamakanaal en de aankomst van het eerste schip om fosfaat in te nemen van Sta. Barbara.

Ateneo „Curazao."

In dank ontvangen een circulair waarin ons mededeeling wordt gedaan van de oprichting dezer litterair-wetenschappelijke Vereeniging. De Heer Antonio Pijpers is de Oprichter en Leider, het Bestuur is samengesteld uit de Heeren: Carlos Coenaga i Gonzalez, President, Dario Vargas Villa, Vice President, Elias Romer, Penningmeester, Ju. Campagnoly, secretaris. Wij wenschen den Heeren veel succes.

Expeditiekantoor „Curaçao."

We hebben van deze nieuwe inrichting nog niets gezegd, en we zullen er ook niets van zeggen. Een ieder kan zich zelf overtuigen, hoe hard noodig het was dat hier een expeditiekantoor voor het vervoer van passagiers en bagage werd opgericht. En het werd opgericht, geboren uit de omstandigheden, gevraagd door het toenemend vreemdelingenverkeer.

Dat is de natuurlijke groei, zooiets bloeit van zelf en behoeft geen aanbeveling.

Curaçao vooruit!

Dankbetuiging.

In dank ontvangen:

Een Blik op het huidig Bestuursbeleid in Suriname, van W. Kraan, redacteur van De West.

Ontvangen van de Heeren Agenten der *H. A. L.* een nieuwe tijdtafel. Hiervoor onzen oprechten dank.

Leger.

Op 10 October is met het stoomschip „Oranje Nassau" naar West Indië, met bestemming voor Curaçao, een detachement suppletietroepen, sterk 35 soldaten vertrokken, onder bevel van den sergeant der inf. H. J. CREEMERS van de koloniale reserve.

Indispensable.

Sólo hay una cosa en la vida que es indispensable, y es la Salud; todos los demás atributos están á nuestra alcance si cuidamos primeramente la salud. En la medicina moderna la Emulsión de Scott es el factor mas poderoso para dar fuerzas, vigor, energía. Así lo reconocen miles de médicos pue han escrito opiniones como ésta:

"Tengo especial placer en certificarles: pue siempre que he usado en mi práctica la Emulsión de Scott de aceite de hígado de bacalao, he obtenido muy bueno resultados, sobre todo en la escrofulosis, raquitismo, desnutrición de los órganos, y en una palabra, en todas las enfermedades discrásicas que aniquilan el organismo." Dr. Carlos Sanda, Valencia, Venezuela.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

De toestand in het Balkan-Schiereiland.

Het blijkt, dat de Albaneezen den opstand goed voorbereid hebben Deze is over de geheele lengte van de grens gelijktijding uitgebroken. Hoeveel Albaneezen aan den opstand deelnemen is niet bekend. Het Servische ministerie van oorlog heeft het cijfer 25.000 genoemd; enkele buitenlandsche bladen spreken van 30.000 man, andere van 20.000. In haar laatste nota aan de mogendheden spreekt de Servische regeering van „10.000 Albaneezen, die gedurende de laatste dagen het Servisch grondgebied zijn binnengevallen, waarbij zij sommige dorpen hebben verbrand en een gedeelte van de bevolking vermoord hebben."

Naar berichten uit Servische bron, zijn Oostenrijk en Bulgarije medeplichtig aan deze opstand. Zelfs doen de Servische gezanten daartoe hun best. Uit St. Petersburg wordt aan de „Frankf. Ztg." gemeld, dat de Servische gezant aldaar door geïnspireerde mededeelingen in Russische bladen, volgens welke de Albaneesche benden van Oostenrijksche wapens voorzien zijn en door Bulgaarsche officieren worden aangevoerd, stemming tegen Oostenrijk en Hongarije tracht te maken; hij dreigt daarin met nieuwe Europeesche moeilijkheden, daar de besluiten der Londensche gezanten-conferen-tie onuitvoerbaar zijn wegens den toestand in Albanië.

Het Servische persbureau te Belgrado, dat den toestand zeer ernstig noemt, draagt onwillekeurig het zijne er toe bij, om dien indruk te versterken. Natuurlijk spreekt men te Sofia dit alles tegen en wijst op het onzinnige van de bewering, dat Bulgaarsche officieren den Albaneezen van eenig nut zouden kunnen zijn.

Indien er al Bulgaren in de gelederen der Albaneezen meevechten, dan moeten het wel Macedonische Bulgaren zijn, die tegen hun nieuwe meesters in verzet zijn gekomen.

Voor 't oogenblik bepalen de Serviërs, die verre in de minderheid zijn, zich tot verdediging. De „Daily Telegraph" verneemt, dat het nog een dag of wat zal duren, voor de mobilisatie van de corpsen, die voor den veldtocht tegen de Albaneezen zijn aangewezen, is voltooid. Die corpsen tellen ongeveer 60.000 man.

In Servië is men, naar we reeds boven meldden, bezig, de schuld van de gebeurtenissen aan buitenlandschen invloed te geven. Het zijn ook, zegt het Servisch persbureau, de Albaneesche aanvoerders, die den opstand aanstoken. Zoolang de Servische troepen Albaneesch gebied bezet hielden, heerschte daar orde en veiligheid. Toen echter de Servische soldaten er hunne hielen hadden gelicht, keerde er de toestand van anarchie terug. Gedurende den tijd, dat de Servische bezetting in het land was, waren de Albaneezen rustig, in sommige streken zelis vriendelijk en tegemoetkomend. Dat dit thans niet meer het geval is mag gelden als een bewijs, dat zij thans door hunne leiders en degenen, onder wier invloed deze staan, om politieke reden opgehitst worden.

Bovendien is het onjuist, dat de Albaneezen, die op Servisch gebied wonen, zich tegen de Servische heerschappij zouden hebben gekeerd. Zij zijn, zegt het Servisch persbureau, ook thans nog volkomen rustig, uitgezonderd in enkele gevallen, waar blijkbaar opruiers uit Albanië hun stamgenooten aan deze zijde van hun grens hebben verleid

Naar men beweert; wil Servië, om den opstand volledig te onderdrukken, een veldtocht in Albanië ondernemen. Montenegro zou daarbij helpen. Als het daartoe mocht komen, zal Servië echter rekening moeten houden met de mogendheden, met name Oostenrijk en Italië. Deze beide landen zullen niet duiden, dat Servië Albaneesch gebied bezet. Tusschen Oostenrijk en Italië worden hieromtrent besprekingen gehouden.

Wellicht zouden de zaken anders loopen, als er een vorst over Albanië werd benoemd. De „Neue Freie Presse" verneemt, dat Italië zijn goedkeuring heeft gehecht aan de candidatuur van den prins van Wied voor den troon van Albanië. Er is reeds lang sprake van de benoeming van een vorst; zou de tijd daarvoor thans niet gekomen zijn?

De vrede tusschen Bulgarije en Turkije zal, naar men bericht, heden geteekend worden. De onderhandelingen tusschen Turkije en Griekenland gaan niet zoo vlot. „Petit Parisien" meent te weten, dat Turkije van zins is, de onderhandelingen met Griekenland af te breken en de teruggave van Chios en Mytilene te eischen. Turkije zou eene ontscheping voor Chios beramen.

Japan en China.

Japan heeft, naar wij gemeld hebben, van China volledige voldoening geëischt omtrent den moord op drie Japanners tijdens de troebelen te Nanking. Binnen drie dagen moest China die voldoening geven, anders zou Japan zich vrij achten, ook de noodige maatregelen te nemen. De Japansche consul te Nanking gaf bevel aan al de Japanners zich naar het consulaat te begeven, waar zij onder de bescherming staan van verscheidene mitrailleuses. Tien Japansche oorlogsschepen, vol mariniers, wachtte nu op de Yangtsji-kiang bij Nanking het resultaat van dezen stap af.

Dat resultaat is spoedig gekomen. Generaal Chang-Hitsoen, de Chineesche generaal, dien de Japanners verantwoordelijk stellen voor den moord, bracht geescorteerd door een lijfwacht, bestaande uit 50 man cavalerie, een bezoek aan het Japansche consulaat en bood zijn excuus voor het incident te Nanking aan.

Te 3 uur in den middag begaven zich 800 man van de troepen van Chang-Hitsoen, met de republikeinsche vlag, naar het Japansche consulaat, waar zij de wapenen presenteerden en de commandant salueerde, terwijl de Japansche troepen zich in het gelid hadden opgesteld.

Men heeft reden om aan te nemen, dat de Engelsche consul den Japanschen consul overgehaald heeft, met deze handelwijze genoegen te nemen, hoewel de Japanners aanvankelijk gevraagd hadden, dat Chang-Hitsoen aan 't hoofd zijner troepen zijn excuses zou komen aanbieden.

Naar gemeld wordt heeft de Japansche consul zich voldaan verklaard. Hiermede is het gevaar voor een conflict tusschen China en Japan geweken.

Frankrijk en Spanje.

Bij elke gelegenheid nemen de staatslieden van beide landen de gelegenheid waar, om te wijzen op de voordeelen van een Fransch-Spaansche entente. Deze zijn dan ook werkelijk niet gering, al was het maar alleen ten opzichte van Marokko, waar beide landen elkaar hulp kunnen bieden.

Thans gaat Poincaré Spanje bezoeken. Bij de inwijding van Fransche schoolgebouwen te San Sébastian, bij de Fransche grens, sprak de burgemeester van die stad zijne vreugde uit over dit aanstaand bezoek, den wensch uitende, dat de reis van Poincaré de onverbreekbare banden tusschen beide landen nog nauwer zal toehalen.

Minister Barthoux, die de inwijding dezer scholen bijwoonde, dankte den alcalde, daar hij uitdrukking, had gegeven aan denkbeelden en verwachtingen, die dierbaar zijn aan alle Franschen en als vertegenwoordiger van de regeering der republiek, was het hem een eer zich daarmee te kunnen vereenigen. De Fransche minister was van meening, dat een Fransch-Spaansche entente gemakkelijk te bewerken is en vruchtbaar zijn moet. Maar zij moet haar oorsprong vinden onder de Spaansche en Fransche jeugd, reeds op de schoolbanken, opdat zij later in het openbare leven nog hechter worde.

Barthou eindigde zijn toespraak met te zeggen, dat op Spaanschen grond de president der republiek met het gezag van zijn ambt zal verklaren, welke gevoelens Frankrijk voor Spanje koestert. Het is mijn taak niet dit te zeggen, zei Barthou, maar wat ik zeker weet is, dat wij alles zullen doen om deze entente hartelijker, inniger en nauwer te maken.

Marokko is waarschijnlijk wel het vereenigingspunt voor beide landen.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart 1912 t|m 31 Augustus 1912 onder No. **4623 G**, t|m No. **3700 H** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **6n Nov.** a. s., en volgende Donderdagen. Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 31n Oct. 1913

De Voorzitter.

A. JESURUN.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 25 OCT. – 8 NOVEMBER.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	S S Morris	25 Oct.	New-York	25 Oct.	Maracaibo
Prins Willem V	J W Drijver	25 „	Amsterdam	28 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	28 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	31 „	Maracaibo	31 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	30 „	New-York	31 „	La Guayra
Merida	A Johanson	30 „	La Guayra	30 „	Maracaibo
Jan van Nassau	P G J v d Est	1 Nov.	New-York	2 Nov.	Amsterdam
Philadelphia	H Highborn	5 „	La Guayra	5 „	New-York
Merida	A Johanson	5 „	Maracaibo	6 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	8 „	New-York	8 „	Maracaibo
Oranje Nassau	G D Nieman	8 „	Amsterdam	9 „	New-York
Manuel Calvo	J Bonet	29 Oct.	Colón	30 Oct.	Barcelona
Siena	R Raffo	26 „	Génova	26 „	Colón
Odenwald	C Segebarth	25 „	Hamburg	26 „	Pto Colombia*
Sachsenwald	H Hintze	26 „	Pto Colombia	29 „	Hamburg
Ittersum	Bakker	27 „	Tutacas	28 „	Nieuwpoort
Antillian	Davies	31 „	Liverpool	31 „	Sabanilla
Siena	R Raffo	6 Nov.	Colón	6 Nov.	Génova
S kogstad	Hansen	30 Oct.	Norfolk	?	Cuba
Perou	Le Breton	31 „	Bordeaux	31 Oct.	Colón

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
9 de Abril H	25 Oct	Maracaibo	*Virginia H S*	28 Oct	Vela de Coro
Carlota H	26 „	Maracaibo	*Marieta C*	28 „	Rio Hacha
Nereida H	26 „	Maracaibo	*Frieda H*	30 „	Maracaibo
Electra H	26 „	Cartagena	*Rosa Maria H*	28 „	Aruba
Lady C	26 „	Rio Hacha	*Refugio H*	29 „	Aruba
Rosa Maria H	27 „	Aruba	*Carlota H*	30 „	Maracaibo
Venezuela H	27 „	Bonaire	*Venezuela H*	31 „	Bonaire
Refugio H	27 „	Aruba			
Camia H	28 „	Maracaibo			
Gacela H	28 „	Maracaibo			
Themis H	28 „	Maracaibo			
Olinda H	30 „	St. Domingo			

*Deze boot komt ± 3 weken later.